

Täysistunto

Tiistai 21.4.2020 klo 18.40—21.43

4. Hallituksen esitys eduskunnalle maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla covid-19-epidemian johdosta väliaikaisesti sovellettavia menettelyjä koskeviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 48/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.37 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä poikkeusolosuhteista johtuvassa lainsäädännössä pyritään helpottamaan maa- ja metsätalouden, metsästyksen sekä kalastuksen maankäyttösektorin toimintoja siltä osin kuin ne poikkeusoloista johtuen häiriintyvät. Tämä mietintö, minkä teimme, oli yksimielinen, ja erittäin hyvähenkinen keskustelu käytiin, ja katsoimme, että asiantuntijakuulemisen ja muun selvityksen perusteella tämä laki on erittäin tärkeä ja tarpeellinen.

Jos lähdetään tästä maa- ja metsätalouden osiosta, niin lainsäädännössä mahdollistetaan se, että jos niitä toimia, mitä tukien hakemisten määräaikoihin liittyy, ei voida poikkeusoloista johtuen toteuttaa, niille annetaan vuoden jatkoaika. Tämä koskee maatalouden tukien ohella myös Kemera-tukea eli taimikon varhaishoidon tai nuoren metsän hoidon tukea. Sen lisäksi maksamisasioissa ennakkoja helpotetaan niin, että ennakkoja voitaisiin maksaa mahdollisimman paljon silloin, kun taloudellisesti joudutaan tästä tilanteesta kärsimään. Tämähän ei edes vie valtiolta rahaa vaan on toimijoille tulevaa rahaa joka tapauksessa, mutta nyt myös ennakkomaksuihin annetaan kaikki mahdollinen, mitä tarpeen on ja mitä voidaan tehdä.

Tästä kokoustamisesta oli jo muilta osin esittelyäkin. Tässä mahdollistetaan puhe- tai näköyhteyksillä ja muilla kokousviestintävälineillä, jopa sähköpostilla, erilaiset yhteismissälaissa ja yhteisalueissa tarkoitetut kokoukset, ihan kuten tuossa edelläkin jo oikeastaan oli. Halusimme vielä kirjoittaa auki sen, että todellakin kokouksia ei ole myöskään pakko järjestää. Yksi vaihtoehto on se, että jos koetaan, että tähän eivät voimavarat tai osaaminen riitä, niin kokouksia pystytään myös siirtämään mahdollisuuksien mukaan. Sinänsä se on erittäin tervetullutta mielestäni, vaikka tuossa edustaja Kiljunen vähän duubioikin, että ei pitäisi kovin tällaisiin etäkokouksiin siirtyä. Esimerkiksi jos mietitään vaikkapa maankäyttösektorin kokouksia, kun omistajat saattavat olla hyvinkin etäällä siitä varsinaisesta toimituksesta, niin tämähän on erittäin hyvä palvelu, ja monessa muussakin asiassa nimen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

omaan tuolla harvempaan asutuilla alueilla. Tässä oikeastaan pääsääntöisesti nämä kokousasiat.

Ehkä vielä kalastuksen puolelta voisin sanoa, että osakaskuntien ja kalatalousalueiden kokouksia voidaan myös samoilla menetelmillä järjestää, ja se takaa sitten senkin, että kun on kokouspäätökset, pystytään myös saamaan valtiolta sitten rahoitukset erilaisiin hankkeisiin, ja näin sekin puoli toiminee kohtuullisen normaalisti.

Vielä pienenä yksityiskohtana yksi asia, mitä metsästäjät eivät normaalien kokousten järjestämisen lisäksi ole voineet järjestää, on metsästyskokeet. Näin ollen, jos hirvimerkki umpeutuu tässä tänä vuonna, niin saa vuoden jatkoaikaa, ja tästä varmasti moni merkin ampumista kauhulla odottanut on erittäin mielissään.

19.41 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä maa-, metsä-, kala-, porotalouden ja maaseudun kehittämiseen liittyvien tukien hakemusten määräaikojen joustaminen ja myöskin sitten näitten maksatusten määräaikojen joustaminen nimenomaan nopeampaan tai jopa ennakolliseen maksatukseen siirtymisessä on erittäin tärkeä ja järkevä lakiesitys. Myöskin sitten se, että tässä samalla pistetään toimeen näitten paliskuntien ja myöskin osakaskuntien kohdalta ihan vastaavat yhdistyslakiin liittyvät säännökset kuin mitä tuossa edellä äsken käsitelimme. Siinä mielessä voi sanoa, että tämä on juuri sentyyppistä terveen järjen voittoa näissä tilanteissa, että on tärkeää, että asiat saadaan hoidettua ja silloin erilaisten määräaikojen ja vastaavien säännösten tulee tämäntyyppisissä tilanteissa joustaa hakijoitten hyväksi. Ihan mielenkiintoinen anekdootti oli kuulla, että jopa sitten tämä metsästykseen liittyvä ampumakokeen määräajan jatkaminen ilman sitä koetta on myöskin tällä lakiesityksellä mahdollinen.

Kannatettava esitys, ja en ihmettele yhtään, että yksimielisesti on mennyt valiokunnasta eteenpäin.

19.43 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kyllähän tällä lakiesityksellä, kuten myös edelliselläkin, on vähän isompikin yleinen merkitys, sillä kyllä tämä korona nyt muuttaa monia käytäntöjä Suomessa. Ehkä se suuri muutos todennäköisesti tulee olemaan, että tämä työn ajasta ja paikasta riippumattomuus aletaan ottaa tosissaan, ja se muuttaa hyvin paljon käytäntöjä, ja voi olla, että 20 vuoden kuluttua ihmetellään, mitä näillä virastoilla yleensä on tehty. Tämä on mahdollista, mutta sekin on tehtävä vapaaehtoisuuden kautta, että työntekijät ja johtajat saavat valita, missä päin Suomea he työtä tekevät, jos se on mahdollista.

Tietenkään se ei koskaan korvaa fyysistä läsnäoloa, mihin edustaja Kiljunen täällä hyvin kiinnitti huomiota, mutta se voi olla niinkin, että jos joku haluaa 900 kilometrin päässä järjestettävään pieneen kokoukseen osallistua, niin se voidaan nykytekniikalla hyvin tehdä etänä. Minun mielestä tämä palvelee just sitä käytännön joustotarkoitusta, mitä eduskunnan pitäisi yleensäkin lainsäädännössä ottaa enemmän huomioon, että mennään välillä ihan yritysten ja ihmisten käytännön arjen ongelmien kautta päätöksiin eikä organisaatioitten kautta. Siinä mielessä koen tämän periaatteellisesti paljon isompana kysymyksenä, mitä tämä itse hallituksen esityksenä on. Nämähän ovat määräaikaista lakeja, ja tämän jälkeen ja tänä aikana, kun nämä ovat voimassa, niin voitaisiin vähän tätä pohtia. Ainakin itse haluaisin osallistua osakaskunnan kokoukseen Utsjoella, mutta sinne on matkaa 800 kilometriä, niin enhän minä nyt kolmen päivän reissua tee — nehän ovat mukavia ne reissut —

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

mutta en viitsi ihan sen kokouksen takia ainakaan lähteä, että sitten pitää olla jo muutakin intressiä.

Sitten on tämmöinen pieni yksityiskohta, mihin täällä viitattiin, valiokunnan puheenjohtaja nimenomaan, että nyt kun on tämmöinen tilanne päällä, niin heti pitää tehdä semmoisia lakeja, jotka palvelevat sitä käytäntöä. Siellä on paljon metsästäjiä, jotka nyt jo ovat huolissaan, miten he ampuvat karhumerkin ja hirvimerkin, niin nyt ei tarvitse huolehtia niistä, että se homma on ok ja ensi syksyn saa olla rauhassa. Nämä ovat monelle isoja asioita, vaikka ne meille voivat olla vähän hymyilyttäviä pikku nyansseja.

Ainakin itse koen, että tämä hallituksen esitys on hyvä, ja totta kai se meni yksimielisesti valiokunnassakin tässä muodossa läpi.

19.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa puhemies! En halua pitkittää sen enempää, mutta edustaja Eestilä nosti erittäin tärkeän näkökohdan etätyön mahdollisuuksista. Kun meillä on harvaan asutun maaseudun parlamentaarisen ryhmän yksimielinen lausunto siitä, että valtionhallinnon viroissa, jotka tulevat auki, katsotaan paikkaan sitovuus, paikkariippumattomuus tai monipaikkaisuusmahdollisuus aina, kun virka laitetaan auki, niin mielestäni tässä tilanteessa nyt nähdään todella hyvin, mitä töitä valtionhallinnossa pystytään oikeasti etänä tekemään. Kaikkea työtähän ei voi tehdä, ja silloin pystytään valtionhallinnon paikat laittamaan auki niin, että niitä voi ottaa vastaan eri puolilta Suomea. Tämä on erittäin merkittävä aluepoliittinen asia. Kaikki viisaus ei silloin olekaan Helsingissä.

19.46 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kuulin nimeni useamman kerran mainittuna useassa puheenvuorossa, pohdiskeltiin tätä etäosallistumisen mahdollisuutta. En minäkään tässä halua olla yliyrkkä, eli että ei etäosallistumismahdollisuuksia tarjottaisi. Voin hyvin kuvitella, että maaseudulla metsästysseurojen kokouksissa tai vastaavissa voi olla tilanteita, että on järkevää, että siihen voi osallistua kauempaakin. Kesämökkiläiset muun muassa eivät talvisaikaan tai syysaikaan välttämättä ole seutukunnalla mutta tietävät, mistä on kysymys, ja silloin on tämä etämahdollisuus.

Tämä oli enemmän vain varoitus siihen suuntaan, että emme olisi ottamassa pääsäännöksi sitä, että olemme vain etäällä ja etäältä ikään kuin osallistumme erilaisiin tapahtumiin, koska sosiaaliselle kanssakäymiselle täytyy olla tila ja meidän täytyy rohkaista ihmisiä siihen, että he ovat keskinäisessä kanssakäymisessä. Tämä olisi enemmän varoituksen sana, mutta on luontevaa, että myöskin mahdollistetaan se silloin, kun se on muun inhimillisen kanssakäymisen ja toimintojen kannalta mielekästä.

19.47 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Jos sallitaan, niin vähän syrjään tästä itse aiheesta mutta kuitenkin siinä pysyen, että tämä etätyö on mielenkiintoista, ja edustaja Kiljunen on aivan oikeassa, että jos tavallaan liiaksi ihmisten välimatka pitenee, niin kaikki tekniset välineet eivät tuo sitä mimiikkaa eikä muuta, mitä kokouksilla on tarkoitus.

Mutta minä laajentaisin tämän niin, että kun tänä päivänä maa- ja metsätalousvaliokunnassa kuulumme asiantuntijoita etänä, niin kuin monet muutkin valiokunnan tekevät, niin kyllä minä koen, että meidän vähän täytyy osata siirtää tämä lainsäädäntö muuallekin. Minun mielestäni saattaisi olla erittäin hyvä käytäntö, että asiantuntijat, kun on riittävän hyvät kuva- ja ääniyhteydet, etänä olisivat lausuntoja antamassa. Miksi ihmeessä heidän pitää kaikkien tänne tulla? Varmaan mukavia reissuja, mutta tässä on hyviä elementtejä arvioida vähän muitakin asioita, että voitaisiinko pikkusen joustoa panna.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2020 vp

Mutta kun itse tein kansanedustajan töitä etänä, niin täytyy sanoa, että jos en ennen ollut oikein kärryillä, niin en ollut kyllä sen etätyön jälkeen senkään vertaa. Tämä työ on juuri semmoinen, jota on erittäin vaikea hoitaa etänä. Se vaatii tiettyjä kontakteja ja tiettyjä ikään kuin neuvotteluja ja erinäköisiä käytäytapaamisia, ja se on tämän työn ydintä. Tätä työtä ei kyllä voi pitkään hoitaa etänä, se on minun oma kokemukseni, ja itse asiassa sen takia minä tänne tulin, tietenkin varovaisuutta noudattaen, silloin me olemme asian ytimessä. Siinä mielessä edustaja Kiljunen on oikeassa, että johonkin tämä soveltuu ehkä joskus tilapäisesti, johonkin se soveltuu erinomaisesti ja johonkin se ei juuri sovellu. Ei etäyhteys korvaa koskaan tätä fyysistä läsnäoloa ja neuvotteluilmapiiiriä, ei sitä voi haistaa 500 kilometrin päästä.

19.49 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Vielä aivan lyhyesti tähän, kun edustaja Eestilä minusta hienolla tavalla tätä muotoili eteenpäin. Harvaan asuttu Suomi, pitkien etäisyyksien Suomi — täällä jos missä on kyllä myöskin tunnistettava tarve sille tietyn-tyyppiselle etäosallistumiselle. Hän otti hyvän esimerkin siitä, mitä se voisi tarkoittaa maa-seutualueella, harvaan asutulla alueella, etäisessä Suomessa, juuri sen, että voidaan kookoustaa paikkakunnalla ja saada vaikka asiantuntijaesitys etänä sinne. Eli pääkaupunkiseudulta tuleva huippuasiantuntija tai jostain muualta hyvin etäältä tuleva asiantuntija voisi etäisesti pitää sen luennon siellä, eikä hänen tarvitse matkustaa hyvin, hyvin pitkälle, ja silti se kommunikatiivinen tila toimii niin, että osallistujat pystyvät käymään keskustelun tämän etäosallistujan kanssa, ja se mahdollistaa myös sen, että monet huippuasiantuntijat, jotka kieltäytyvät etäisyyksiensä vuoksi osallistumasta, voisivat aidosti antaa panoksensa myöskin harvaan asutun Suomeen syrjäisempiin kulmiin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 48/2020 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.